Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За педагогічні кадри

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

15 ЛИСТОПАДА 1957 року П'ЯТНИЦЯ

№ 30 (42)

Ціна 15 коп.

Братіслава, Вища педагогічна школа

ПОДІЛЯЄМО ВАШУ ГЛИБОКУ СКОРБОТУ, ВИСЛОВЛЮЄМО СПІВЧУТТЯ З ПРИВОДУ КОНЧИНИ ПРЕЗИДЕНТА ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ТОВАРИША АНТОНІНА ЗАПОТОЦЬКОГО.

Дирекція, викладачі і студенти Київського педінституту.

ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД, СТУДЕНТИ І АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ ПЕРСОНАЛ ІНСТИТУТУ ГЛИБОКО СУМУЮТЬ І ВИСЛОВЛЮЮТЬ СВОЄ СПІВЧУТТЯ СТУДЕНТАМ ІНСТИТУТУ — ГРОМАДЯНАМ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ З ПРИВОДУ КОНЧИНИ ПРЕЗИДЕНТА А. ЗАПОТОЦЬКОГО.

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК

Поряд з навчальною роботою по оволодінню спеціальністю студент вищого учбового закладу може і повинен брати посильну участь у науковій роботі. Для цього при ряді кафедр інституту створені наукові студентські гуртки, учасники яких об'єднуються у загальноінститутську студентську організацію — Наукове студентське товариство. Як відзначається в Типовому положенні про НСТ, члени Товариства зобов'язані «успішно оволодівати наукою, підвищувати свій науковий і загально-культурний рівень, провадити наукову роботу, виступати з доповідями з окремих питань науки і техніки на зборах гуртка і наукових студентських конференціях».

Участь студентів у наукових гуртках готує їх до майбутньої роботи в політехнічній школі, озброює навичками самостійного дослідження, виховує в них уміння спостерігати, збирати матеріал, робити відповідні наукові висновки.

Певні досягнення в роботі наукових студентських гуртків є і в нашому інституті. Так, у минулому навчальному році в інституті працювали 16 гуртків, які охоплювали 381 студента.

Переважна більшість тем, які розроблялися гуртківцями, мала актуальне значення, була присвячена питанням політехнізації навчання, посилення зв'язку інституту з виробництвом і школами.

Так, гурток експериментальної фізики (керівник — доц. Коновалов В. М.) підготував серію доповідей, і гуртківці прочитали їх учням підшефної школи № 136. Наукову доповідь студентки фізико-математичного факультету Л. Канель, підготовлену в цьому гуртку, відзначено грамотою на міському огляді студентських робіт.

Педагогічний гурток мовно-літературного факультету (керівник—викладач Барун Р. К.) зосередив свою увагу на вивченні досвіду роботи шкіл-інтернатів. Гуртківці не тільки спостерігали за роботою в школах-інтернатах №№ 1, 2, 3, але й самі виконували там окремі завдання виховного характеру. Гурток опрацював ряд цікавих тем (про трудове виховання, про завдання піонерської і комсомольської організацій у школах-інтернатах і т. ін.). На міській науковій конференції м. Києва, присвяченій 40-річчю Жовтня, робота студентки В. Бугайко «З досвіду роботи вихователя в школі-інтернаті» відзначена грамотою і грошовою премією.

Всього відзначено грамотами по інституту 8 кращих студентських наукових робіт.

До числа кращих гуртків, крім названих вище, слід віднести також гурток російської мови (керівник — кандидат філологічних наук Сурова Н. В.) і гурток української літератури (керівник — доктор філологічних наук Пільгук І. І.).

Проте, не слід заспокоюватися досягнутими успіхами. У роботі наукових гуртків є ще багато недоліків. Деякі гуртки ледве животіють (кафедри історії КПРС, філософії). При кафедрі політичної економії студентський гурток зовсім не працює. Заняття в ряді гуртків *провадяться від пори до пори*. Не можна вважати нормальним, коли на фізико-математичному факультеті не працює фотогурток. Незрозуміло, чому педагогічний гурток створено лише на мовно-літературному факультеті. Невже студенти інших факультетів не цікавляться педагогічними проблемами?!

Перед студентськими науковими гуртками стоять зараз серйозні і відповідальні завдання. Кафедрам слід переглянути і затвердити склад керівників гуртків, обновити тематику найбільш актуальними і змістовними темами. Керівництву НСТ (докт. педагогічних наук Бугайко Т. Ф.) і комітету ЛКСМУ (секретар — Н. Горбач) потрібно переглянути склад старост гуртків, організаційно зміцнити гуртки.

В березні — квітні 1958 р. буде провадитись чергова студентська наукова конференція в інституті, а в травні — міський огляд наукових робіт студентів. Справа честі наших гуртківців — підготувати змістовні наукові доповіді, порадувати нас своїми успіхами у навчальній і науковій роботі.

ДОБРИЙ ПОЧАТОК

Заняття наукових студентських гуртків, як правило, проходять у формі доповідей та їх жвавого чи не жвавого обговорення. І ніде правди діти, така форма, взагалі себе виправдовуючи, все ж вимагає урізноманітнення. На мовно-літературному факультеті найбільш вдало робить це гурток російської мови.

Та ось 4 листопада відбулось цікаве заняття і гуртка російської та зарубіжної літератури. В цей день оголошення сповіщало про «Вечір радянської поезії (Е. Багрицький, М. Светлов)». Заняття гуртка винесено на факультет.

Твори Багрицького та Светлова, які були створені при зародженні радянської поезії, викликають живий інтерес у радянських людей; але треба визнати, що наші студенти-літератори недостатньо знають цих поетів. Отже, задум гуртка був дуже доречним.

Літературний монтаж і читання віршів — такою була форма цього вечора. Жвава, цікава розповідь про творчість Багрицького та Светлова студентки 4-го курсу Ніни Балабан, вірші, які вміло прочитали Валентина Гольдштейн, Анрі Прокопенко, Алла Наріжна та інші студенти, познайомили присутніх з цими видатними радянськими поетами.

Думається, що така форма заняття не менш ефективна, ніж наукові доповіді, і треба, щоб вона зайняла належне місце у роботі гуртків.

К. ВАНІН.

КОРОТКО

СТІНГАЗЕТИ на англійській, німецькій і французькій мовах, присвячені 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції, випустили студенти в кабінеті іноземних мов.

* * *

ОРГАНІЗОВАНО ВИСТАВКУ «Факультет до 40-річчя» на фізико-математичному факультеті. Тут на кожній кафедрі експонуються наукові роботи викладачів, оригінальні прилади, сконструйовані викладачами і виготовлені студентами в навчальних майстернях.

Подяка

Велику роботу провели студенти фізико-математичного факультету під час місячника книги, взявши на себе обов'язки громадських розповсюджувачів літератури.

Цими днями в комітет ЛКСМУ інституту надійшов лист від директора книжкового магазина № 12 «Будинок книги», в якому він виносить подяку студенту 2-го курсу відділу фізики Віталію Клименку.

Комсомолець В. Клименко розповсюдив літератури майже на дві тисячі карбованців, внісши цим свій вклад у важливу політичну кампанію.

За роки Радянської влади

Величезних успіхів досягло видавництво художньої літератури на Україні за 40 років Радянської влади. Ось деякі цифри за даними Книжкової палати УРСР.

* *

Твори Т. Г. Шевченка за 76 років (з 1840 по 1916 рр.) видавались 196 разів, загальним тиражем у 847,1 тис. примірників. За роки Радянської влади (1917 по 1956 рр.) 237 разів, загальним тиражем у 6397 тис. примірників.

* *

Твори І. Франка з 1917 по 1956 рр. видавалися 447 разів, загальним тиражем у 8064 тис. примірників проти 36 разів, тиражем у 196,7 тис. з 1899 по 1916 рр.

* *

10 видань своїх творів (тиражем в 11,7 тис. примірників) довелося побачити Лесі Українці. Радянські ж читачі одержали 96 видань (2050 тис. примірників) творів великої поетеси.

* *

272 рази загальним тиражем у 5390 тис. примірників виходили за роки Радянської влади твори М. Коцюбинського (до революції — 11 разів, тиражем у 19,8 тис. примірників).

Клуб студентської самодіяльності

13-го листопада вперше на фізико-математичному факультеті відбулось організаційне засідання Клубу художньої самодіяльності. Головою Клубу обрано студента IV курсу О. Болгара.

В Клубі будуть працювати дев'ять секцій: хор, художнє читання, чоловічий ансамбль, естрадний оркестр, ансамбль народних інструментів, танцювальна група, духовий оркестр, конферанс і ансамбль бандуристів.

Роботу кожної секції очолить вибраний на засіданні голова.

Завдяки перемозі ленінської національної політики, мистецтво в нашій країні стало дійсно народним.

Навчаючись у педагогічному інституті, студенти мають всі можливості для того, щоб оволодіти і другою спеціальністю — викладача музики і співів.

На фото: викладач кафедри музики М. Захаров проводить заняття зведеного хору мовно-літературного факультету. Акомпанує студентка А. Куц.

Фото В. Орловського.

Партійне життя

В БОРОТЬБІ ЗА ГЛИБОКІ ЗНАННЯ

Керуючись рішеннями XX з'їзду КПРС про необхідність поліпшення якісної підготовки випускників вузів, парторганізація робила все, щоб піднести на вищий рівень навчально-виховну роботу в інституті.

В грудні 1956 року партбюро розглянуло навчальні плани і спрямувало викладацький колектив на їх удосконалення відповідно до нових профілів. У лютому місяці 1957 року на партійних зборах було обговорено питання про хід перебудови навчального процесу в світлі останніх рішень партії і Радянського уряду, в квітні — про підготовку до весняної сесії та державних екзаменів.

Виконуючи накреслені партбюро заходи, наш колектив добився значних успіхів. Незважаючи на вимушене скорочення навчального року, основна студентська маса оволоділа програмовим матеріалом і на екзаменах показала досить міцні знання. З 1408 студентів, які брали участь у весняній сесії, 1370 чол. (97,2 процента) екзамени склали. В інституті є 245 відмінників, 764 студенти склали екзамени тільки на «добре» і «відмінно». Проте успішність порівняно з минулим роком знизилась на 0,6 процента: 38 студентів одержали незадовільні оцінки.

Обговорюючи підсумки навчального року, партійні збори інституту звернули особливу увагу факультетських парторганізацій на необхідність краще організувати самостійну роботу студентів. Але, як показала перевірка, деканати і кафедри потрібних зрушень у цій справі не добились. Минуло два місяці, а багато студентів до вивчення програмової літератури не приступили, кафедри ж не встановили дійового контролю за цією важливою формою роботи. Деканати і парторганізації факультетів можуть і зобов'язані створити для всіх студентів робочу обстановку, а кафедри і комсомольські організації повинні встановити систематичний контроль за самостійною роботою студентів. Саме від цього залежить успішне закінчення першого семестру 1957/58 навчального року.

Політико-виховна робота в цьому році велася під лозунгом гідної зустрічі 40-річчя Жовтня. Тільки протягом вересня-жовтня в інституті було проведено 21 лекцію та по 6 бесід в академічних групах на різні теми, присвячені 40-й річниці Великого Жовтня. Здійснено ряд екскурсій по історичних місцях Києва та до м. Трипілля, в яких взяли участь більше 700 чол., проведено також цікаві вечори-зустрічі з старими більшовиками, передовиками виробництва, заслуженими вчителями; тематичні та урочисті вечори, присвячені 40-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Але політико-виховна робота ще не позбавлена елементів формалізму. Саме цим можна пояснити непоодинокі факти аморальності, байдужості і пасивності серед студентів. Наприклад, частина студентів не з'явилася на профспілкові збори мовно-літературного та фізико-математичного факультетів і їх довелося перенести на інший день. Студентська теоретична конференція мовно-літературного факультету проходила при аудиторії в 30 чоловік.

Наведені факти говорять про те, що нам слід розпочати серйозну боротьбу з елементами байдужості і пасивності серед студентів. У цю боротьбу повинна включитися вся громадськість інституту і в першу чергу агітатори, комсомольська організація і газета «За педагогічні кадри».

Л. ТЕНДЕРЕС,
секретар партбюро інституту.

ЦИФРИ І ФАКТИ

20 ЛИПНЯ 1920 РОКУ було видано першу постанову НКО про реорганізацію учительських семінарій у педагогічні школи.

СТВОРЕНІ в 1921 році інститути народної освіти мали факультети: підготовки робітників соціального виховання; підготовки робітників для професійних шкіл; підготовки політосвітніх працівників.

На Україні було 15 інститутів народної освіти, з яких 11 мали по одному факультету, а 4 — по два факультети (Київ, Харків, Одеса, Дніпропетровськ).

ФАКУЛЬТЕТ соціального виховання Київського інституту народної освіти і є початком існування нашого інституту, який в 1923 році зробив свій перший випуск — 14 чоловік.

НОВІ КНИГИ

Наша бібліотека одержала багато посібників для класів з виробничим навчанням. Серед них:

Беспалко В. П., Жиделев М. А., Никитин Б. П. — Руководство по машиноведению. Пособие для учителя 8 кл., ч. 1, М., Учпедгиз. 1957.

Пивоваров Л. О. і **Чумак М. Г.** — Практикум з машинознавства. Посібник для 8 кл. середньої школи. К., «Рад. школа», 1957.

Тарасов В. С. і **Сердюк В. К.** — Загальний курс слюсарної справи з основами матеріалознавства. Посібник для учнів середньої школи. К., «Рад. школа», 1957.

Андрієвський С. К. і **Шапіро М. Н.** — Основи електротехніки. Посібник для учнів середньої школи. К., «Рад. школа», 1957.

Андрієвський С. К. і **Бартновський О. Л.** — Практикум з електротехніки для 10 класу. Посібник для учнів середньої школи. К., «Рад. школа», 1957.

Гончаренко П. Т., Гапоненко В. С., Офат Е. О. — Зернові комбайни. Посібник для учнів середньої школи. К., «Рад. школа», 1957.

Основи механізації та електрифікації сільського господарства. Посібник для шкіл з виробничим навчанням. К., «Рад. школа», 1957.

Бова М. Т., Марголін Г. Г., Розенберг Н. М. — Основи радіотехніки. Посібник для учнів середньої школи. К., «Рад. школа», 1957.

Дроздов Л. М. і **Стрельцов А. П.** — Навчальні екскурсії у сільськогосподарське виробництво. Посібник для вчителів середньої школи. К., «Рад. школа», 1956.

Дубов А. Г. — Практические занятия в учебных мастерских. Метод. пособие для преподавателей труда V—VII классов. М., АПН РСФСР, 1957.

Ермошин Н. П. — Связь школы с сельскохозяйственным производством. М., Учпедгиз, 1956.

Кунаков М. — Практические занятия в колхозе и на школьном учебно-опытном участке. Пособие для учителей средней школы. М., Учпедгиз, 1956.

Труд в системе политехнического образования. Под ред. Н. М. Скаткина. М., АПН РСФСР, 1956.

Уроки в майстерні

Студенти 3-ї групи фізиків проходили педпрактику в майстернях школи № 70 м. Києва.

На знімку зафіксований урок у столярній майстерні (заняття веде студент IV курсу фізико-математичного факультету І. Старосселець).

Здобуті теоретичні знання по обробці дерева. учні закріплюють на практиці при виготовленні фізичних приладів.

На передньому плані фото показано дівчаток за виготовленням підставки для маятника Максвелла. Учні власними силами виготовляють також такі інструменти, як пили, молотки тощо.

★ ★

Молодий львівський поет Дмитро Павличко весною цього року побував на Волині.

У м. Дермані він був присутнім на похоронах — ховали патріотів, яких бандерівці ще у 1940 році по-звірячому закатували і кинули в криницю.

Все бачене Д. Павличко описав у своєму вірші «Убивці». Нижче ми друкуємо уривки з цього вірша.

Із криниць витягали побитих людей
Та знімали колючі дроти із костей.
Пізнавали сусіди сусіда свого
Та казали мені, хто замучив його.
Чоловіка свого пізнавала жона,
Називала проклятого вбивцю вона.
І сестричку свою пізнавали брати,
І від них я почув, як зовуться кати.
І від болю душа розкололась моя —
Бо у кожного з них українське ім'я.
Чи ж моя Україна не знала біди,
Чи з біди яничарів родила завжди?!

*

Це неправда, що за волю
Ви боролися в ярмі.
Лицеміри! Нашу волю
Убивали ви самі.
Це неправда, що за брата
Ви страждали у тюрмі.

Лицеміри! Того брата
Мордували ви самі.
Це брехня, що Україну
Ви любили будь-коли, —
Як могли б, то й Україну
У криницю б затягли!

Чуйний вихователь студентів

Відгриміли останні гарматні постріли Великої Вітчизняної війни, наш інститут відновив роботу. Холодні, незасклені аудиторії заповнили студенти, більшість яких були активними учасниками війни. Вимушена перерва в навчанні, великі прогалини в знаннях, нестатки матеріальні, зв'язані з війною і збитками від неї, — у більшості студентів, але воля до знань — незламна. Однак, чи зможуть вони належним чином вчитися, чи зможуть розібратись у складних питаннях вищої математики?! Такі запитання хвилювали кожного демобілізованого. Проте досвідчені викладачі, зокрема Іван Євгенович Шиманський, швидко розвіяли ці сумніви.

І. Є. Шиманський пройшов довгий шлях на педагогічній ниві — від учителя середньої школи до завідуючого кафедрою елементарної математики і методики математики. Його лекції захоплюють студентів глибоко науковим змістом, гранично дохідливим викладом матеріалу. Математичний аналіз не легко викладати, нелегко його і засвоювати. Студенти, яким не все зрозуміло, приходять на індивідуальну консультацію і одержують у Івана Євгеновича вичерпну відповідь на всі запитання.

Крім навчальної роботи, тов. Шиманський веде велику науково-методичну роботу; його перу належить біля десятка наукових робіт. Серед учителів математики нашої республіки мало знайдеться таких, які б не знали цього вдумливого, людяного вчителя учителів. Іван Євгенович систематично буває в школах, допомагає вчителям, бере участь у методичних нарадах учителів математики середніх шкіл, виступає із змістовними доповідями. На нарадах він завжди бажаний гість.

Викладачі кафедри — і не лише тієї, якою керує Іван Євгенович, — повсякденно відчувають його вміле керівництво і допомогу.

Відвідуючи лекції та практичні заняття викладачів, Іван Євгенович у дусі доброзичливості вказує на недоліки, допомагає поліпшити лекцію чи заняття як у методичному, так і в науковому відношенні.

Характерною рисою Івана Євгеновича є також чуйне ставлення до молодих працівників — асистентів і аспірантів. Аспіранти, які працюють під його керівництвом, в усьому відчувають і вимогливість, і дружню підтримку.

Іван Євгенович почав свою педагогічну діяльність ще в 1914 р. в церковно-приходській школі. Далі навчався в Київському університеті, який закінчив уже при Радянській владі в 1922 році. Радянська влада відкрила йому шляхи для творчого зростання.

В роки першої п'ятирічки Іван Євгенович працював у сільськогосподарському інституті.

Близько 20 років працює Іван Євгенович у нашому інституті; багато вчителів з вдячністю і великою теплотою згадують свого любимого викладача і вихователя, наслідуючи в своїй педагогічній праці його приклад.

П. ГУМЕННИЙ.

ЦИФРИ І ФАКТИ

«ЗАДОВОЛЬНИТИ клопотання громадських організацій м. Києва і Київської області про присвоєння імені О. М. Горького заводу верстатів-автоматів, що будується в м. Києві; Київському педагогічному інституту і Київському державному дитячому театру».

(З Постанови Центрального Виконавчого Комітету Союзу РСР від 29 червня 1926 р.).

ЗА РОКИ свого існування інститут збільшив у 88 разів випуск учителів. Перший випуск у 1923 році був 14 чоловік, а випуск 1957 року (разом із заочниками) налічував 1230 чоловік.

ВСЬОГО за роки існування Київський державний педагогічний інститут ім. О. М. Горького випустив 15.099 учителів середньої школи.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАПОР ЖОВТНЯ

Велика Жовтнева соціалістична революція була поворотним пунктом у розв'язанні національного питання.

Радянська держава стала першим у світовій історії взірцем побудови відносин між народами і націями на принципах пролетарського інтернаціоналізму.

В галузі національних відносин перемога Жовтня означала: забезпечення рівноправності і суверенності всіх народів Росії; здійснення права націй на самовизначення аж до відокремлення; ліквідацію будь-яких національних привілеїв і обмежень; забезпечення свободи розвитку національних меншостей. Такі основні принципи радянської національної політики були проголошені у листопаді 1917 р. «Декларацією прав народів Росії».

Зваживши на об'єктивні і суб'єктивні умови, в яких радянському народу доводилося будувати соціалізм, радянські нації використали своє законне право на самовизначення не для відокремлення, а для об'єднання своїх зусиль, для створення Союзу РСР. Утворення СРСР було величезним *тріумфом ленінської політики рівноправності і дружби народів*, воно мало не лише внутрідержавне, але й велике міжнародне значення.

Втілення в життя національної політики Комуністичної партії означало досягнення великих успіхів **кожною** радянською республікою в економічному, політичному і культурному відношеннях. Імперіалісти Заходу не вірили в можливість швидкого соціального і національного відродження нашої країни. Вони вважали, що СРСР неминуче загине внаслідок боротьби національностей, які входять до його складу. Їм недоступне було розуміння того, що СРСР складається з соціалістичних націй, з'єднаних нерозривними узами радянської федерації. Нерідко капіталісти в перші роки радянської влади зверталися до радянських господарників з проханням віддати їм на кілька десятиліть ту чи іншу національну окраїну Росії. Так, англійський капіталіст Уркварт писав: «Чи не дасте ви мені можливість покопатися в Киргизькому степу, біля Балхаша і далі? Раніше, ніж через 50, а можливо й 100 років, ви цими місцями все одно не будете займатись».

Проте не сотні років, а всього три п'ятирічки потрібно було радянському народові для соціалістичної індустріалізації країни. У 1955 р. продукція промисловості, яка розміщена на території Таджицької РСР, зросла порівняно з 1913 роком у 24 рази, в Казахській РСР — у 33 рази, в Киргизькій РСР — в 37 разів і т. д.

Великі досягнення мають національності СРСР в галузі культури. До складу СРСР входять 15 союзних республік, 17 автономних республік, 9 автономних областей і 10 національних округів. У 13 союзних республіках створені Академії наук, а в інших союзних і багатьох автономних республіках працюють філіали АН СРСР. За роки радянської влади в національних республіках виросла широка сітка шкіл з рідною мовою викладання.

Якщо на 1955 р. по СРСР число учнів масової школи зросло в 4 рази порівняно з 1914 р., то в Киргизькій РСР воно зросло відповідно в 44 рази, в Узбекистані — в 68 разів, в Таджицькій РСР — в 660 разів.

Успіхи радянської національної політики яскраво можна продемонструвати на прикладі Радянської України.

Великих успіхів досягли українські трудящі у створенні національної формою і соціалістичної змістом культури. Зараз на Україні працює понад 30 тис. шкіл, де навчається понад 5,5 млн. учнів. З цієї кількості шкіл з українською мовою викладання — близько 25 тис., а учнів у них коло 4 млн. чоловік. Як відомо, в дореволюційній Україні біля 80 процентів населення було взагалі неписьменним.

На Україні тепер у вищих учбових закладах (разом з заочниками) навчається понад 325 тис. студентів; це більше, ніж у Франції, Бельгії, Голландії, Данії, Швеції, Норвегії, Туреччині і Греції разом взятих. За національним складом студенти українських вузів характеризуються так: українців — 63,8 процента, росіян — 27,3 процента, решта інші національності. В УРСР працює 79 театрів, 26 філармоній, 120 музеїв, 28 468 клубів.

У 1913 р. на Україні видавалося 275 газет, з них українською мовою — лише кілька. Зараз на Україні видається 2959 газет, з них українською мовою — 2474, російською — 484, молдавською — 1. У республіці видається 300 журналів, альманахів та інших періодичних видань із загальним річним тиражем 25 мільйонів примірників. Якщо з усіх книг, виданих на Україні в 1913 р., лише 4 проценти були надруковані українською мовою, то в 1955 р. — 73 проценти.

Великі досягнення національної політики КПРС відчуваються всюди. Так, у невеликому колективі нашого інституту дружно працює і вчиться 947 українців, 195 росіян, 68 — інших національностей та група посланців із народної Чехословаччини. Бібліотека інституту обмінюється друкованими виданнями з науковими центрами Російської Федерації, Білорусії, з університетами і педінститутами Софії, Бухареста, Праги, Братіслави та ін. міст соціалістичних країн. Великим попитом користуються серед наших викладачів і студентів газети з Болгарії, Польщі, Чехословаччини, Югославії, китайська газета «Дружба».

Минуло чотири десятиліття з того часу, коли Радянським урядом була проголошена «Декларація прав народів Росії». Для долі народу чи держави це строк дуже невеликий. Але разючі зміни відбулися у національних відносинах в нашій країні та за її межами. Під життєдайним сонцем пролетарського інтернаціоналізму в СРСР виросла і загартувалася велика дружба соціалістичних націй. З виходом соціалізму за межі однієї країни соціалістичні нації формуються в країнах народної демократії. Братерська інтернаціональна сім'я трудящих налічує зараз 950 млн. чоловік, а в майбутньому вона незмірно зростатиме, бо нездоланним є прагнення всіх людей праці до миру й дружби, інтернаціональної пролетарської єдності.

В. ВОЙТКО,
кандидат філософських наук.

У психологічній лабораторії

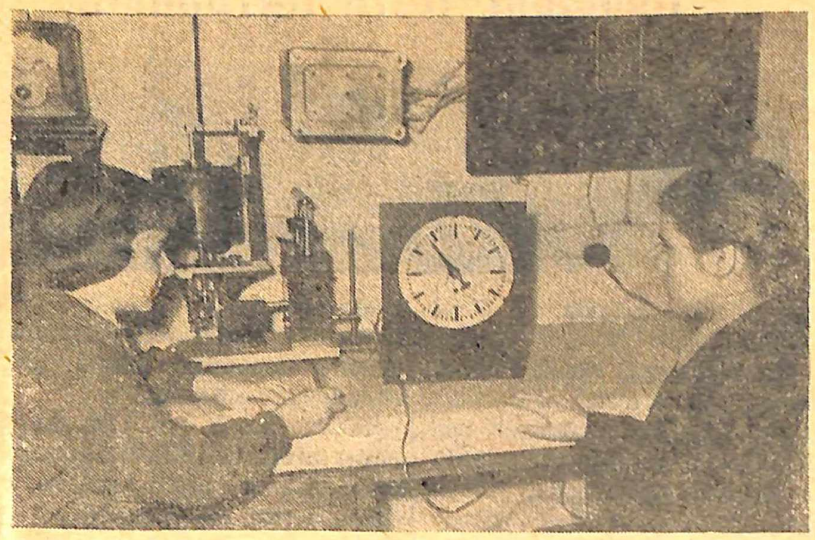

Досліди з теми «Увага».
За допомогою комплікаційного апарата студенти I курсу педагогічного факультету (спец. відділ) Л. Реп'янська та Т. Бердник вивчають особливості розподілу уваги.

Досліди з теми «Відчуття».
За допомогою приладу «вертушка» можна дослідити кольорове відчуття при умові змішування різних кольорів.

На нашому фото ви бачите студентку I курсу педагогічного факультету (спец. відділ) Л. Левківську, яка проводить експеримент на змішування кольорів.

НАМ ПИШУТЬ.

Математичний вечір у школі

Кілька днів увагу учнів 5—7 класів Боярської школи привертала велика об'ява:

«26 жовтня відбудеться незвичайний математичний вечір з незвичайною програмою. Беріть участь у вечорі!».

У невеликому шкільному клубі людно, як ніколи. Сюди прийшли учні, вчителі, студенти-практиканти 4-го курсу відділу математики педінституту. Учні з цікавістю розглядають тільки що вивішену тут газету «Юний математик», розв'язують задачі, сперечаються.

Вечір почався «доповіддю» з історії розвитку математики в Росії. Це була незвичайна доповідь. Один за одним на сцену виходили учні Шморіна, Андрієвська, Духлій, Лупич, Курбет, Мордхилевич. З інтересом слухали присутні їх коротенькі розповіді про видатних російських і радянських математиків.

Цікаво була побудована і друга частина вечора. Зі сцени учні пропонували задачі на кмітливість, математичні головоломки, і той, хто першим знаходив вірне розв'язання, замовляв будь-який номер з репертуару художньої самодіяльності.

Коли семикласниця Люда Андрієвська вірно відповіла на перше запитання математичної вікторини, вона зажадала послухати пісню «Мчатся тучи вереницей» у виконанні студенток — Ази Загородньої та Марії Пчольник. Зал сповнюється дружними аплодисментами і незатихаючим «біс». Студентки «змушені» були проспівати українську народну пісню «Чи не той то Омелько», яка викликала ще більше захоплення учнів.

Учениця V класу Лупич чудово продекламувала гумореску Степана Олійника «Пригода в лісосмузі». Непогано підготували свій танець учениці 6-го класу Петриченко, Трасковська, Мартиненко та Шпак. Приємне враження справив хор V класу (керівник — О. Загородня) та невеличка сценка «В німецькій школі», поставлена теж п'ятикласниками.

Поки йшли виступи, жюрі математичної вікторини (Л. Плахотнюк, М. Пчольник та В. Батрук) встигли підвести підсумки і визначити переможців вікторини, яким були вручені призи. Першу премію одержала учениця 7-го класу Підгрушна.

Дирекція Боярської школи дякує студентам та керівникові педагогічної практики В. Кухар за організацію цікавого вечора.

І. РИЖАВСЬКИЙ,
учитель Боярської школи.

БУДЬМО ЗАВЖДИ РАЗОМ!

ДЕНЬ 17 ЛИСТОПАДА — один з найвизначніших в історії молодіжного студентського руху, день єдності, солідарності молоді світу, яка вчиться.

Осінь 1939 року.

В Празі студенти Карлового університету організували демонстрацію протесту проти вбивства гітлерівцями чеського студента Яна Оплетала. 17 листопада керівники студентської демонстрації були заарештовані, а потім розстріляні. Вночі поліція зробила напад на студентські гуртожитки і заарештувала ще понад дві тисячі празьких студентів. Вони були жорстоко побиті і відправлені в табір смерті — Оранієнбург. У концентраційні табори були ув'язнені десятки професорів і викладачів. Університет був закритий.

Звіряча розправа викликала протест і обурення в усьому світі. Заклик студентів Праги до боротьби з фашизмом знайшов відгук у молоді і студентів усіх країн. В пам'ять тих, хто загинув у боротьбі з фашизмом, на честь славних традицій студентської солідарності, дружби та єдності, день 17 листопада було оголошено Міжнародним днем студентів.

Після закінчення другої світової війни кращі студентські традиції, що народились у боротьбі, продовжувала Міжнародна спілка студентів. Її заснували в серпні 1946 року на Всесвітньому установчому конгресі студентів у Празі.

Одним з ініціаторів створення МСС було радянське студентство.

За 11 років свого існування МСС здійснила велику роботу в боротьбі за студентські права та інтереси.

МСС бореться за зниження плати за навчання у всіх країнах, за забезпечення студентів стипендіями, виступає проти расової дискримінації в учбових закладах, проти антинаукових расових теорій. МСС здійснює матеріальну допомогу студентам колоніальних країн.

Міжнародна спілка студентів активно бореться за мир у всьому світі, за національну незалежність народів, за зміцнення єдності і дружби між студентами усіх країн. Для здійснення всіх цих завдань систематично проводяться міжнародні семінари, конференції, зустрічі по професіях.

Активно працює в МСС радянське студентство. В Союзі РСР створено комітет молодіжних організацій з студентською Радою у своєму складі. Комітет організовує і керує роботою радянської молоді.

Особливо зросли і зміцніли наші зв'язки з молоддю багатьох країн за останні роки. VI Всесвітній фестиваль молоді і студентів, що відбувся у Москві, ще раз продемонстрував наше прагнення до миру і дружби з молоддю всього світу, велику любов і повагу молодих прихильників миру усіх країн до Радянського Союзу і радянської молоді.

Багато юнаків і дівчат з Чехословаччини, Болгарії, Польщі, Албанії, Китаю та інших країн навчаються у вузах нашої країни. Серед студентів мовно-літературного факультету нашого інституту теж є юнаки і дівчата з братньої Чехословацької республіки. Велика кількість студентів відвідує нашу країну по туристських путівках. Багато зарубіжних представників бувають і в нашому інституті.

У Міжнародний день студентів щиро бажаємо всім студентам світу великих успіхів у боротьбі, навчанні і роботі.

Т. ЯНКІВСЬКА,
заст. секретаря комітету ЛКСМУ.

В. БОРЦОВ.

ОПОВІДАННЯ.

Прощай, Катя-Катерина!

БАГАТО шляхів на Україні...

На перехресті таких доріг за містом Н. стоїть пам'ятник. Посірілий граніт обмитий першими осінніми дощами, навколо ростуть різнобарвні айстри. Зупиниться біля нього прохожий і прочитає:

ДІБРОВА К.
червона санітарка
1902—1920
Прощай, Катя-Катерина!

СТЕП ДЕ-НЕ-ДЕ блимав світлячками вогнищ. Десь вдалині брехав сільський пес, іржав жеребець. Темінь ночі, здавалось, глушила людський гомін над степом, а там далі втомлено і сумно співав баян. Мелодія то наближалася з вітром, то відлітала і знову линула на невидимих крилах, болісно і мрійно стискаючи серце. Після денного походу навколо панувала втома, та люди за вимогами воєнного часу трималися насторожі.

ВОНИ СИДІЛИ під скиртою колючої соломи. Від неї несло прілим зерном і мишами. Рука Павла ніжно голубила шовкове волосся і шию дівчини. І Катя відчувала, як тепло Павлової руки розливалося по всьому її тілу. Катя в пітьмі намагалася заглянути йому в очі. Вона відхилила комір його косоворотки і притулилася до Павла.

— Павлику мій... мій...,— захоплено і соромливо промовила дівчина...

— Катю-Катюшо... Тільки б живими залишитися... Розіб'ємо білих і будемо будувати щастя... Воно буде нашим...

— Мабуть, таким буде життя... красивим!.. Знаю, що буде красивим, а от яким саме, уявити не можу...

Вони замрійливо помовчали.

— А завтра знову в бій,— сказав Павло,— мені ще сьогодні до командира треба.

Вони встали. Павло обняв дівчину. Вустами він відчув її теплі скроні.

— Люблю!.. Люблю!..— почув він пристрасний шепіт дівчини.— Якщо тебе не стане — я не виживу...

— Але наші життя належать зараз революції... Катюшо...

ВІД НІЧНОЇ ПРОХОЛОДИ нічого не залишилося. Так завжди у південноукраїнському степу восени. Жага роз'їдала всіх. Полуденне сонце нікого не жалувало. Степове роздолля дихало гірким денним повітрям. По дорозі, що летіла в долину, димний від пилюги обоз. Степ був коричневожовтим від посохлої трави. День йшов назустріч ночі і загасав у променях сонця, що ховалося за горизонтом. Полк підходив до села. Коли передня частина колони порівнялася з першими хатами, по ній дощем посипались кулеметні черги.

Було видно, як у центрі села підняв пилюгу білогвардійський кавалерійський загін. Піднявши шаблі, що багрово виблискували у променях сонця, вони з гоготанням летіли на колону червоних бійців. Все вирішували хвилини.

Павло розвернув уже кулеметні тачанки... Кілька «максимів» довелося зняти на землю. Обоз повертав назад у степ. Лежачи на землі, Павло бачив, як в рядах білогвардійців сильний вогонь змішав передніх; кілька чоловік, перелетівши через голови коней, залишились нерухомо лежати на землі, інші сховалися за скиртами соломи.

Зліва до кулеметників непомітно підповзали білі. Білогвардійці знову вилетіли на поле, скачучи по ньому зигзагами.

Темніло... Брудний піт лив на очі з запиленого, обвітреного чола Павла. Кулемети аж кипіли. Раптом туман затьмарив його очі. І поле бою, і кулемет, що захлинався, і повзуча змією стрічка з патронами, і земля під ним — все зникло з відчуття реальності, залишилося лише забуття.

Катю безжалісно трясло на степовій дорозі. Вона подала пити пораненому, який стогнав від такої неспокійної їзди. А її думки були там, позаду, де лунали постріли, де Павло разом з кулеметниками відбивав озвірілі атаки білих.

За горизонтом обоз поїхав повільніше. Вже стемніло. Туман сповивав сиру тривожну ніч. Стукотіли, не стихаючи, постріли. Серце Каті билося в німому передчутті нещастя. Бій тривав уже півгодини. Полк йшов далі, стороною обходячи село.

ПАВЛО ВІДЧУВ під собою підлогу. Як крізь сон, він пригадував, що його кудись везли, і хрипіли коні в темряві. Скільки це продовжувалось — усвідомити не міг. Розпухла потилиця заважала повертати голову. Він спробував піднятися, але від болю в правій руці упав на підлогу, сплюнув, подивився навколо. Тепер чотири стіни закривали від нього світ. В одній з них, мабуть, були двері, в нижній частині яких світилися щілини.

Павло зібрав останні сили і поповз до дверей. В щілину було видно, як над кістяками згорілих будинків піднімався кликастий місяць. Почулися важкі повільні кроки. Павло відсахнувся від щілини. Мимо дверей пройшла постать, потім кроки почулися з протилежного боку. «Вартовий,— догадався Павло і з жахом для себе зрозумів: в полоні я». В затьмареній пам'яті пропливали обличчя товаришів... Каті... Здавалося, він чув її голос: «Павлушо, рідний... коханий мій...». Павло здригнувся і розплющив очі — навкруги була пустка. Він вслухався в шепіт вітру, закривав очі, але вітер нічого не приносив... Павло знову знепритомнів...

У кімнаті, куди ввели Павла, сидів за столом мордастий офіцер з товстим носом. Поруч стояв гладко виголений, з синцями під очима, інший білогвардієць.

— Підійди ближче! — владно наказав той, що сидів.

Конвоїр підштовхнув Павла на крок до столу.

— Ти, більшовицька падаль... Якщо хочеш жити, відповідай на наші запитання!

— Ми знаємо, що ти — комсомолець.

Офіцер, що стояв, підніс щось у руці. Павло побачив свій комсомольський квиток і зробив різкий рух, щоб вирвати його з ворожих рук. Та офіцер ударив його рукояткою пістолета по обличчю. Конвоїри скрутили Павлу руки і боляче заломили пальці.

Задзвеніли шибки. Десь закашляли гармати.

Павла вивели у двір. Колючим дротом прив'язали до стовпа. Він мовчав. Його чорне волосся прилипло до закривавленого чола. Очі спокійно дивилися з-під навислих темних брів. На розірваній сорочці густо пломеніла кров. Ще удар... Тепер він уже не чув, що говорив офіцер. Білогвардієць прицілився в свою жертву.

Пролунав постріл. Повільно опустився на землю офіцер. З-за будинку вискочило кілька червоноармійців; вони встигли на мить раніше. Один з них підбіг до Павла.

— Він дихає... живий...

КАТЯ БІГЛА в перших рядах бійців з санітарною сумкою через плече. Вітер куйовдив її волосся, що вибилося з-під «будьонівки». В одній руці вона тримала гранату. За кожним будинком, у кожному вікні їй здавалося: тут Павло! Він десь тут... І вона бігла далі. Раптом комісар полку, який був попереду, спіткнувся і опустився на землю, обхопивши обома руками коліно. Катя схилилася над ним. Повз вуха просвистіла куля і вдарилась у стіну будинка. Посипався червоний цегляний пил. Катя обернулась. Дуло гвинтівки з-за рогу будинка на протилежному боці вулиці дивилося в спину комісара. Що робити?.. Не роздумуючи, Катя кинулась вперед і тілом прикрила його, затуливши руками очі. Пострілу вона не чула...

Катя впала горілиць, підігнувши ноги. Комісар, прикусивши від болю губи, підхопився, кинув гранату і нахилився над дівчиною. Із куточка її широко розкритого ока по запиленій скроні скотилася кришталева сльозинка. Обличчя загострилось і зблідло.

— Ще б хвильку... пожити... Товариші. Павлику... — тихо говорила вона, задихаючись,— передайте... Павлу... якщо знайдете... вмерла за революцію...

Вона затихла, захлинувшись кривавою піною. Комісар плакав, як може плакати батько...

— Ми помстимося за тебе, наша Катя-Катюша!..

Подарунок Великому Жовтню

Спорт допомагає у повсякденній роботі, допомагає у навчанні. Це добре розуміють наші студенти, зокрема фізико-математичного факультету — О. Проскура, А. Пашківський, О. Семко, Н. Івахненко, В. Журківська, І. Староселець, Н. Дубина, Ю. Пасічник і ін. Вони і хороші спортсмени і одні з кращих у навчанні.

Про успіхи фізико-математичного факультету в спорті можна судити хоча б з того, що на протязі останніх років факультет займає незмінне 1-ше місце в комітетській спартакіаді інституту.

Понад 10 призів за перші місця (з шахмат, стрільби, волейбола, з легкої атлетики, плавання) постійно знаходяться на стенді-виставці фізико-математичного факультету.

Неабияку роль у спортивних досягненнях відіграє спортивна база. Адже не секрет, що до цього року ми не мали своєї власної волейбольної і баскетбольної площадок. Думка збудувати спортмайданчик виникла серед спортсменів факультету давно. На протязі останніх двох років велось багато розмов на цю тему, створювалося багато проектів будівництва такого майданчика при Солом'янському гуртожитку, але далі цього справа не йшла. Проекти залишалися проектами не без вини кафедри фізвиховання і господарської частини інституту. І тільки після того, як дирекція інституту передала справу будівництва в руки студентів фізико-математичного факультету, призначивши відповідальним за цю справу заступника декана Г. Г. Кордуна, майданчик було споруджено буквально за 5 днів.

Всі студенти факультету вклали свою долю праці в цю, хоч і невелику, але загальнокорисну справу. Особливо добросовісно працювали студенти IV курсу, показуючи найкращий приклад своїм молодшим товаришам.

В. ДАВИДЮК,
студент IV курсу.

КОЛЕКТИВ ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ У ЮВІЛЕЙНІ ДНІ

Сорокову річницю Великого Жовтня колектив фізкультурників нашого інституту зустрів хорошими результатами: за 10 післявоєнних років у інституті підготовлено 2987 значкістів ГТО першого ступеня, 1634 — другого; майстрів спорту — 2; 35 чоловік одержали перший спортивний розряд; 301 — другий; 1276 — третій.

До славного ювілею — 40-річчя Жовтня — достроково виконано план підготовки спортсменів-розрядників з різних видів спорту.

Так, спортсменів першого розряду підготовлено 4 чол., другого — 43 чол. (при завданні — 20), третього — 113 чол. (при завданні — 60).

Норми першого спортивного розряду виконали студенти С. Ховхун, І. Староселець, В. Журківська, М. Шестопал.

У IX комплексній спартакіаді перемогли спортсмени фізико-математичного факультету.

Розпочата 10 ювілейна спартакіада.

Профспілково - комсомольський крос на честь 40-річчя Жовтня виграли спортсмени педагогічного факультету; кубок з баскетбола серед жінок завоювали студентки педагогічного факультету, а серед чоловіків — студенти фізико-математичного факультету. Розиграш кубка з волейбола закінчився перемогою фізико-математичного факультету.

У першості вузів міста з легкої атлетики збірна команда інституту зайняла II місце у 2-й групі вузів.

Звання чемпіонів IX комплексної спартакіади завоювали легкоатлети С. Ховхун, А. Проскура, А. Кобець, Л. Урбанська, А. Лобко, В. Левченко, А. Матюша, Л. Кищенко, Г. Заворіна, Т. Царенко, О. Гелеткова, В. Гонтковська, А. Тарасевич, В. Клименко, А. Бурлов, Н. Шевченко, Ю. Пасічник, О. Семко, Л. Ісайко, Л. Бондар, Є. Тарануха, Т. Житнікова, Ю. Корольов, В. Хропачевський, І. Староселець.

Велику спортивно-масову роботу з студентами провели викладачі і тренери разом з радою ДСТ і комсомольською організацією інституту. Серед них тт. Буц Л. М., Биковцев Ю. Т., Грушковська А. П., Нерус Б. Г., Колчинський С. Я., Спиридонов В. С., Тонченко З. Н. і ін.

На досягнутих успіхах спортсмени інституту не зупиняться. Їх спортивна майстерність зростатиме!

К. РЕЧИЦЬ.

КОМІТЕТ ЛКСМУ ТА ПРОФКОМ КДПІ
ім. О. М. ГОРЬКОГО

ОГОЛОШУЮТЬ КОНКУРС

на кращу кімнату в гуртожитку

КОНКУРС ПРОВОДИТИМЕТЬСЯ

з 15 листопада по 5 грудня цього року

Переможці будуть нагороджені цінними подарунками.

Редактор В. ВОЙТКО.

БФ 19427. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, тел. 5-21-21 дод. 43. Друкарня КДПІ, Франка, 44. Зам. 1019.